

Dr. Kozma Ákos, az alapvető jogok országgyűlési biztosa
Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
1387 Budapest Pf. 40

tárgy: hivatalból indított eljárás kezdeményezése gyülekezési jog sérelme miatt

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa!

A Magyar Helsinki Bizottság (MHB) és a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) civil jogvédő szervezetek kezdeményezik, hogy az alapvető jogok biztosa az Alaptörvény 30. cikk (2) bekezdése és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajb.tv.) 18. § (4) bekezdése alapján hivatalból indítson eljárást a Covid-19 járvány okozta megváltozott helyzetben a gyülekezéshez való jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára.

A koronavírus-járvánnyal összefüggésben elrendelt általános gyűléstiltalom szükségtelen volt, és alkalmatlan volt arra, hogy a gyülekezési hatóság az alkotmányos követelményeknek megfelelően alkalmazza. Ennek következtében a veszélyhelyzet idején, 2020. március 11. és 2020. június 18. között tartott, egyes, a gyülekezési jog által védett rendezvények rendőrségi kezelése álláspontunk szerint alapjogsértő és diszkriminatív volt, emiatt természetes személyek nagyobb csoportját érintő, a békés gyülekezéshez való jog szabad gyakorlását elnehezítő, ellehetetlenítő jogsérelem (Alaptörvény VIII. cikk), illetve a gyülekezési jog sérelmével összefüggésben a jogállamiságból fakadó jogbiztonság (Alaptörvény B) cikk) és a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikk) sérelme következett be.

Kezdeményezzük, hogy a Biztos vizsgálja meg a veszélyhelyzetben alkotott, a gyűléseken való részvételt megtiltó norma szükségességét és tárja fel a tüntetések rendőri kezelésével kapcsolatban az alapvető jogokat sértő visszásságokat, valamint a visszásságok orvoslása érdekében kezdeményezzen általános és egyedi intézkedéseket, így különösen

- **hívja fel a jogalkotót arra, hogy a járvány okozta megváltozott helyzetben tartózkodjon a gyülekezési joggal kapcsolatos általános tilalom bevezetésétől, figyelemmel arra, hogy a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (Gytv.) alapján a rendőrségnek minden törvényes eszköze megvan arra, hogy a tüntetések megtartásának ellehetetlenítése nélkül is előírja és kikényszerítse a gyűlések biztonságos megtartásának feltételeit,**
- **a hatékony jogorvoslathoz való jog érdekében tegyen javaslatot jogszabály-módosításra, tekintettel arra, hogy álláspontunk szerint a jogorvoslati eljárásban a jogi képviselő kötelező jellegéből, valamint az alkotmányjogi panasz elbírálásának határidő-nélküliségéből fakadó jogsérelemek jövőbeli bekövetkeztének megelőzésére kizárólag az irányadó szabályozás módosítása szolgálhat kellő biztosítékkal [Ajbtv. 2. § (2) bekezdés].**
- **az alapvető jogok tiszteletben tartása és hatékonyabb védelme érdekében tegyen javaslatot az országos rendőrfőkapitánynak utasítás kiadására, módosítására vagy hatályon kívül helyezésére. [Ajbtv. 2. § (7) bekezdés]**

Az indítvány indokai

I. Az Alaptörvény érintett cikkei

“B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

“VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

“XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. [...] (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

II. Az átfogó vizsgálat általános indokai

Az Ajb.tv. 2. § (5) bekezdés szerint *“Az alapvető jogok biztosa elősegíti az emberi jogok érvényesülését és védelmét. Ennek során társadalmi tudatformáló, felvilágosító tevékenységet végez és együttműködik azon szervezetekkel és nemzeti intézményekkel, amelyek célja az alapvető jogok védelmének előmozdítása.”*

Az alapvető jogok biztosának gyakorlatában több alkalommal került sor a gyülekezési jog érvényesülésével kapcsolatos, hivatalból indított átfogó vizsgálatra. A biztos az OBH 4435/2006. számú, 2007. május 3-án kelt jelentésben például a 2006. őszi közterületi rendezvényekkel és az azokon foganatosított rendőri intézkedésekkel kapcsolatban átfogóan vizsgálta a gyülekezési jog érvényesülését.

2008-ban a biztos átfogó gyülekezési jogi kutatást folytatott, aminek eredményeit önálló projektfüzetben jelentette meg.¹ A projekt abból indult ki, hogy a tüntetés, a gyülekezés problémája fontos indikátora a demokrácia stabilitásának. *“A vizsgálatok alapvető sajátossága volt, hogy – mint minden ombudsmani eljárásban – csak az alapjogi kérdések vizsgálatára koncentrált, ami azt is jelentette, hogy szigorúan tartózkodott az egyes rendőrszakmai kérdések megítélésétől, azok célszerűségéről, hatékonyságáról, hatáskör és megfelelő szakismeret hiányában egy esetben sem tett említést.”* A vizsgálat sajátossága volt az is, hogy bár a középpontjában a gyülekezési jog érvényesülése állt, az ahhoz szorosan kapcsolódó alapvető jogok védelmét is szem előtt tartotta, így például a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, a jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot. A vizsgálat a tüntetések teljes spektrumára kiterjedt, statikus és dinamikus (menetek, felvonulások) rendezvényekre egyaránt, egyes esetekben még a nem gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényekre is.

Szemben a korábbi átfogó vizsgálatokkal, a veszélyhelyzet idején tartott gyűlések esetében a vizsgálatnak szükségképpen ki kell terjednie a tüntetések rendőrségi kezelésének átfogó vizsgálatára is. Ezt indokolja különösen, hogy 2020. február 27-től a megszűnt Független Rendészeti Panasztestület (FRPT) feladatait is az alapvető jogok biztosa vette át (és az Ajb.tv. III/B. fejezete alapján látja el).² Az FRPT által működtetett panaszmechanizmust 2008. január 1-től kifejezetten alapvető jogok rendőri megsértésének eseteire vezette be a jogalkotó,³ és eredetileg is az országgyűlési biztosok jogállásához hasonló jogorvoslati fórum volt. Az a törvénymódosítás, amely a rendőri intézkedésekkel kapcsolatos alapjogi panaszok kivizsgálását az alapvető jogok biztosára telepítette, 2020. január 1-től arra is felhatalmazta az alapvető jogok biztosát, hogy az alapvető jogok tiszteletben tartása és hatékonyabb védelme érdekében javaslatot tegyen az országos rendőrfőkapitánynak utasítás kiadására, módosítására vagy hatályon kívül helyezésére.

¹ Gyülekezési jogi projekt. ÁJOB Projektfüzetek, 2009/1.

(http://www.ajbh.hu/static/beszamolok_hu/2008/pdf/gyulekezesijogi.pdf)

² A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvény 139-146. §

³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2007. évi XC. törvény 6. §, 15-16.

§

III. Jogszabályi környezet

A gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény érintett szakasza:

“1. § [A békés gyülekezés joga] (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy engedély vagy - az e törvényben meghatározott kivételekkel - előzetes bejelentés nélkül, békésen és fegyvertelenül másokkal közösen felvonulásokat és tüntetéseket (a továbbiakban együtt: gyűlés) szervezzon, és azokon részt vegyen.”

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény érintett szakasza:

“13. § (2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

A koronavírus-járvány miatt a kormány 2020. március 11-én veszélyhelyzetet hirdetett ki, ami 2020. június 18-ig tartott. A veszélyhelyzetben a Kormányt megillető különleges felhatalmazás alapján kiadott 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet megtiltotta mind a rendezvényeken, mind a gyűléseken való tartózkodást:

“4. § (1) Rendezvény helyszínén a résztvevők számától és a rendezvény helyszínétől függetlenül tilos tartózkodni. Gyűlés helyszínén tartózkodás tilos.”

IV. A jogszabályi környezettel összefüggő visszasságok

A veszélyhelyzet idején bevezetett generális tilalommal kapcsolatban több probléma is felmerül.

1. Először is, a tiltó norma megalkotása teljesen szükségtelen volt, figyelemmel arra, hogy a Gytv. alapján a rendőrségnek minden törvényes eszköze megvan arra, hogy a tüntetések megtartásának ellehetetlenítése nélkül is előírja és kikényszerítse a gyűlések biztonságos megtartásának feltételeit.

Az alábbiakban részletezett autós-dudálás tüntetések jól példázzák azt, hogy a polgárok tudnak felelős módon élni a tiltakozáshoz való jogukkal úgy, hogy eközben tekintettel vannak az egészségügyi, járványügyi követelményekre is. Továbbá nemcsak a résztvevők közötti teljes izolációt biztosító autós tiltakozások képesek megfelelni a járvány terjedésének megelőzésére bevezetett intézkedéseknek, hanem még a személyes jelenléttel és összegyűléssel járó gyűlést is lehet rendezni úgy, hogy a résztvevők maradéktalanul betartsanak minden járványügyi előírást (pl. maszkviselés, távolságtartás).⁴ Ennek jogszabályi garanciái is le vannak fektetve:

- ha a bejelentés elbírálásához a szervező, a vezető vagy más személy meghallgatása szükséges, a gyülekezési hatóság a közigazgatási eljárások és a tárgyalás szabályai szerint egyeztetést tarthat [Gytv. 11. § (2) bekezdés];
- ha azt a gyűlés kapcsán rendelkezésre álló információk indokolják, a gyülekezési hatóság - a döntéshozatal érdekében - megkeresheti a gyűléssel érintett szervezetet, illetve azokat a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervezetet, amelyek a gyűlés lebonyolítása során a közrend és közbiztonság fenntartásában feladatkörükben érintettek [a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésre irányuló bejelentés elintézésének és a gyűlés biztosításával kapcsolatos rendőrségi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 26/2018. (IX. 27.) BM rendelet 5. § (2) bekezdés];
- a rendőrség a Gytv. 11. § (4) bekezdése és a 13. § (5) bekezdése szerinti előíró határozatában rendelkezhet a közbiztonság, a közrend, vagy mások jogainak és szabadságának védelme érdekében szükséges, a gyűlés megtartásához kapcsolódó biztonsági feltételekről [Gytv. 11. § (5) bekezdés a) pont], és e feltételek meghatározása során figyelembe kell vennie a Gytv. 9. § (2) bekezdésében foglalt esetben a védőfelszerelés, valamint az arc eltakarására vonatkozó információkat [26/2018. (IX. 27.) BM rendelet 7. § (1) bekezdés g) pont], és rendelkezhet elsősegély nyújtására szolgáló helyek kijelöléséről, a gyűlés egészségügyi biztosításának megszervezéséről, és további biztonsági szabályokat, időszakos korlátozásokat határozhat meg a gyűlés békés jellegét biztosító korlátozások körében meghatározott tilalmak betartásának ellenőrzése érdekében [26/2018. (IX. 27.) BM rendelet 7. § (2) bekezdés d-e) pontok].

Álláspontunk szerint tehát azon túl, hogy a járványügyi előírásoknak a felelős polgárok maguktól is meg tudnak felelni a gyűlés megszervezése és lebonyolítása körében, a rendőrségnek is megvannak a törvényes eszközei arra, hogy a gyűlések megtartásának ellehetetlenítése nélkül is előírja és kikényszerítse a gyűlések járványhelyzetben is biztonságos megtartásának feltételeit. A Gytv. által biztosított széles mérlegelési jogkör alapján azonban a rendőrség - szükség esetén - akár meg is tilthatta a gyűlés megtartását, mint ahogyan azt egyébként a koronavírus-járványra

---

⁴ A járványügyi szabályok önkéntes betartására nézve lásd az alábbi izraeli példát:
<https://covid19.inclo.net/2020/06/24/israel-black-flag-movement-gathers-thousands-of-protesters/>

tekintettel már a 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet hatályba lépését megelőzően, 2020. március 13-án kelt határozatában is megtette.⁵ A tiltó norma szükségtelenségét igazolják a veszélyhelyzet megszűnését követően kihirdetett egészségügyi válsághelyzetben tartott gyűlések, ahol - járványügyi szempontból objektíve hasonló körülmények között - több tüntetést is tartottak.⁶ A bevezetett generális tilalom indokolatlanul és aránytalanul korlátozta a gyülekezési jogot, mivel a járvány okozta megváltozott helyzetben semmilyen észszerű mérlegelésre nem adott lehetőséget és még a járványveszély szempontjából biztonságos gyűléseken való részvételt is tiltotta.

2. A hatályba léptetett tiltó szabály nemcsak szükségtelen volt, hanem elhibázott is. A hibásan megfogalmazott norma nem felelt meg a jogbiztonság követelményeinek, az elvétett szabályozás pedig szélsőségesen restriktív gyakorlatot eredményezett mind a tilalmat megszegőkkel, mind pedig a gyűlések szervezőivel szemben.

Jogsértő gyakorlatot eredményezett egyfelől, hogy a gyűlésen való tartózkodás tilalmához a jogalkotó nem rendelt szankciót. A 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet kifejezetten rendelkezik arról, hogy a meg nem engedett időpontban vagy módon való tartózkodás milyen esetekben minősül szabálysértésnek, és hogy a szabálysértési felelősség megállapítása esetén a pénzbírság felső határa jóval magasabban van, ötszázezer forintig is terjedhet. Az erről szóló 7. § külön kiemeli a 'rendezvény' helyszínén tartózkodást, ugyanakkor nem említi a 'gyűlésen' való megjelenést [7. § (1) bekezdés d) pont: "... szabálysértést követ el, aki ... a rendezvény helyszínén ... meg nem engedett időpontban vagy meg nem engedett módon tartózkodik"]. A MHB és a TASZ jogsegély-szolgálatához érkező megkeresésekből tudjuk, hogy számos esetben a 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése alapján indultak eljárások a gyülekezési jogukat gyakorló polgárok ellen. A jogbiztonság követelményéből és a jogállami büntetőjogra vonatkozó alkotmányos követelményekből egyaránt az következik, hogy a tilalmat megszegő személyekkel szemben nem lehet szankciót kiszabni, akkor sem, ha jóhiszeműen feltételezzük, hogy véletlen és ezért vétkes jogalkotói mulasztásról van szó. A jogbiztonság követelményével ellentétes a szabályt megszegők hátrányára értékelni azt, hogy a rendelet kodifikátorai elfelejtették a felsorolásban a 'gyűlés' helyszínén való tartózkodást is szabálysértésnek nyilvánítani.

A fentiek miatt indítványunkban a tiltó norma értékelése mellett annak vizsgálatát is kérjük, hogy a jogalkalmazó szervként eljáró rendőrség észlelte-e a joghézagot és figyelembe vette-e, hogy ezen a jogalapon nincs helye szankció kiszabásának. Nincs tudomásunk arról, hogy a 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet 4. § alapján megindult eljárásokban akár hivatalból, akár indítványra, a szabálysértési hatóság azért szüntette meg az eljárást, mert az egyébként tiltott cselekményhez a jogszabály nem rendelt szankciót. A MHB és a TASZ jogsegély-szolgálatához eljuttatott, szabálysértési felelősséget megállapító és pénzbírságot kiszabó határozatok indokolásában sem talákoztunk azzal, hogy a rendőrség észlelte a szankciót előíró norma hiányát.

---

⁵ <http://www.police.hu/sites/default/files/Tilt%C3%B3hat%C3%A1rozat%202020.03.15..pdf>

⁶ A tudomásul vett tüntetések között volt kifejezetten olyan is, amely a koronavírus-járvány kockázatait relativizálta és ennek megfelelően figyelmen kívül hagyta a járvánnyal kapcsolatos, a gyűlés időpontjában irányadó biztonsági intézkedéseket (maszkviselés, távolságtartás) <https://444.hu/2020/09/11/gyulolik-a-maszkot-nem-tudtak-nyaralni-es-indokolatlannak-tartjak-a-korlatozasokat>

További problémát jelentett, hogy a tilalom csupán a gyűlés helyszínén való tartózkodásra terjedt ki, de nem vonatkozott a gyűlések szervezésére, és nem tartalmazott előírást a bejelentések elbírálására sem. A szabályozási hiányosság ebben a kérdésben is túlzottan restriktív jogalkalmazást eredményezett: a rendőrség minden, a veszélyhelyzet időtartama alatt bejelentett tüntetést megtiltott, függetlenül a gyűlés tervezett időpontjától. Habár a korábbiakban kifejtettek szerint a Gytv. alapján a rendőrség kellően széles mérlegelési jogkörrel rendelkezett a gyűlések biztonságos feltételeinek meghatározásához és egy előíró vagy korlátozó határozat meghozatalával szükség esetén biztosíthatta volna a gyűlések járványhelyzetben is biztonságos megtartását, a gyakorlatban valamennyi bejelentés tiltó határozatot eredményezett.⁷ Időben távoli tüntetések esetében, így többek között a veszélyhelyzet idején bejelentett, de 2020. augusztus 22-re tervezett Budapest Pride esetében, a rendőrség ugyancsak tiltó határozatot hozott. Ugyan a rendőrség ezen ügyekben a feltételes tiltás, mint jogtechnikai eszköz útján lehetővé tette a tilalom későbbi időpontban történő feloldását, azonban a tiltó hatály megszűnéséig a szervezők jogszerűen meg sem hirdethették a rendezvényt, figyelemmel arra, hogy a tiltott gyűlés szervezése vagy az azon való részvételre történő felhívás a Btk. 217/C. § alapján bűncselekménynek minősül.

---

⁷ A tiltó határozatok közzétételére szolgáló police.hu weboldal tanúsága szerint a veszélyhelyzet ideje alatt 9 tiltó határozatot hozott a rendőrség.

V. Tüntetések a veszélyhelyzet idején

A tiltás ellenére a veszélyhelyzet ideje alatt több tüntetés is zajlott, amelyekre bejelentés nélkül került sor. A sajtóban megjelent hírek alapján az alábbiak zajlottak (de nem állítjuk, hogy kimerítő a felsorolás).

1. 2020. április 15. - tüntetés Cserhádi Péter, az OORI kirúgott igazgatója mellett (nem közterületen)

2020. április 12-én Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumát vezető miniszter felmentette főigazgatói pozíciójából Cserhádi Pétert, az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet (OORI) vezetőjét, arra hivatkozva, hogy nem tett eleget a koronavírus-járvány miatt elrendelt utasításnak, melynek keretében az intézményben kétszáz kórházi ágyat kellett volna kiüríteni kifejezetten a vírus (potenciális) fertőzöttjeinek kezelése céljára.

2020. április 15-én az OORI épülete előtti udvaron (tehát az egészségügyi intézmény területén) mintegy száz orvos és ápoló szolidaritási demonstrációt tartott, ahol a felmentett főigazgató is beszédet mondott; a résztvevők maszkot viselve, többen transzparenszeket tartva, zenélve vettek részt az eseményen. Az eseményen a rendőrség nem volt jelen, így helyszíni rendőri intézkedésről, vagy eljárás későbbi megindításáról nincs tudomásunk.⁸

2. 2020. április 19. - autós tüntetés Gödön

2020. április 17-én jelent meg a Magyar Közlönyben a 136/2020. (IV. 17.) Kormányrendelet "A Göd város közigazgatási területén különleges gazdasági övezet kijelöléséről" címmel. A rendelet értelmében a város ipari parkját ún. különleges gazdasági övezetté nyilvánították, a terület tulajdonjogát a Pest Megyei Önkormányzat szerezte meg; emellett a jövőben az ipari park területén tevékenységet folytató adóalanyok iparüzési adó fizetésére irányuló kötelezettségüket nem Göd városa, hanem a Pest Megyei Önkormányzat részére kell hogy teljesítsék.

A rendelet ellen gödi lakosok szerveztek tiltakozást 2020. április 19-én, melynek keretében autós felvonulással fejezték ki véleményüket a településen.

A tiltakozással összefüggő, helyszíni rendőri intézkedésről, vagy eljárás későbbi megindításáról nincs tudomásunk, az eseményt tudomásunk szerint nem biztosította a rendőrség.⁹

3. 2020. április 20. és május 18. között - dudálás tüntetés 5 alkalommal a Clark Ádám téren

Hadházy Ákos és Szél Bernadett független országgyűlési képviselők, valamint a Momentum Mozgalom autós felvonulást szervezett a budapesti Clark Ádám térre összesen öt alkalommal, 2020. április 20-án és 27-én, valamint május 4-én, 11-én és 18-án. A "Dudálj, hogy hallják a Várban is!" nevű tiltakozások célja az volt, hogy a demonstrálók kifejezzék politikai véleményüket a kórházi ágyak kiürítésével, valamint a kormányzat egyéb járványügyi intézkedéseivel szemben.

⁸ <https://24.hu/belfold/2020/04/13/cserhati-peter-oori-igazgato-felmentes-tuntetes/>

⁹ <https://444.hu/2020/04/20/autos-tuntetest-tartottak-godon-mert-a-kormany-elveszi-a-samsungtol-beszedett-adot>

Az egyes alkalmaknak létrehozott Facebook-események leírásai a következőképpen mutatták be a tiltakozások célját, és az egyes gyűléseken a rendőrség az alábbiak szerint járt el:

Április 20.

“Az elmúlt napokban több mint 30 ezer kórházi ágyat „szabadítottak fel” a járványra hivatkozva, ami valójában haldokló betegek, magatehetetlen idősek és rehabilitációra szoruló sérültek hazaküldését jelenti. Ez gonosz és embertelen lépés, rettenetes terhet és szenvedést jelent az érintetteknek és családjaiknak. Tüntetni nem tudunk a járványhelyzet miatt, de van lehetőség a felháborodás kifejezésére: hétfőn délután, munkából hazafelé vagy épp bevásárlásba menet az autósok forduljanak a budapesti Clark Ádám tér felé, tegyenek egy kört a körforgalomban és nyomják a dudát! Hadd hallja a miniszterelnök is a Várban, hogy nemet mondunk az embertelenségre és igent az életre!”¹⁰

Az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) közlése szerint a Budapest I. kerület Clark Ádám téren 2020. április 20-án megrendezett eseménnyel összefüggésben 2 fővel szemben szabálysértési feljelentés alapján indult eljárás indokolatlan hangjelzés szabálysértés elkövetése miatt, kijárási korlátozás megsértése miatt és a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetése miatt.¹¹

Április 27.

“Orbán Viktor az elmúlt hetekben mindent megtett, hogy azt mutassa: megvédi az embereket a koronavírustól és az azzal járó válságtól. Ezek többsége azonban látszatintézkedés: sem az egészségügyi rendszer, sem a gazdaság nem áll készen a következő hónapokra.

És hogy mit tett vagy épp nem tett Orbán az elmúlt hetekben?

-Nem nyújtott érdemi segítséget a munkájukat elvesztő tízezreknek!

-Mégkévsve, és kevés támogatást ad a bajba jutott vállalkozásoknak munkahelyek százazreit sodorva ezzel veszélybe!

-Nem biztosít megfelelő mennyiségű és minőségű védőfelszerelést a frontvonalban dolgozó egészségügyi dolgozóknak!

-Betegek tízezreit tette egyik napról a másikról az utcára!

-Csődbe viszi az idősek és betegek ellátását végző önkormányzatokat!

-A veszélyhelyzetet a kritikus hangok elnémítására, az ellenzéki pártok ellehetetlenítésére használja!

-Védekezés helyett 100 milliárdokat költ baráti vállalkozások által végzett látványberuházásokra!

¹⁰ <https://www.facebook.com/events/162199628413730/>

¹¹ Az egyes tüntetésekkel kapcsolatban megindított eljárásokra vonatkozó információk az ORFK-nak a TASZ közérdekű adatigénylésére adott, jelen indítványhoz mellékelt leveléből származnak. Az adatok 2020. július 14-i állapotot tükröznék.

-A járványhelyzetre hivatkozva korlátlan időre korlátlan hatalmat szavaztat meg magának!

-És ez csak egy része annak a hozzáállásnak, amit Orbán Viktor és kormánya tanusít egy világjárvány alatt, kihasználva a különleges helyzetet és jogrendet, kihasználva a magyarok kiszolgáltatottságát.

Nekünk elégünk van ebből, ezért országos tiltakozó akciót szervezünk. Ha neked is elegend van Orbán ámokfutásából, akkor hétfő délután 17 órakor - munkából hazafelé, vagy épp bevásárlásba menet, ha a környéken jársz - nyomjuk együtt a dudát! Természetesen nem csak autósok, hanem biciklisek is kifejezhetik a nemtetszésüket a csengőjükkel, azonban arra kérünk titeket, hogy ez esetben fokozottan ügyeljete a távolságtartásra.”¹²

Az ORFK közlése szerint Budapest I. Kerület Clark Ádám téren 2020. április 27-én megrendezett eseménnyel összefüggésben 14 fővel szemben szabálysértési feljelentés alapján indult eljárás kijárási korlátozás megsértése miatt, indokolatlan hangjelzés szabálysértés elkövetése miatt, gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetése miatt, és csendháborítás szabálysértés elkövetése miatt.

Május 4.

“Hétfőn 17 órakor ismét mutassuk meg a miniszterelnöknek, hogy nem nézzük némán az ámokfutását – a kórházakat kiürítő Kásler-tervet, a tesztelés szabotálását, a titkolózást, a diákok érettségiztetését a járvány csúcán, a munkájukat veszített emberek semmibe vételét, az önkormányzatok kisémmizését (...)”¹³

Az ORFK közlése szerint Budapest I. Kerület Clark Ádám téren 2020. május 4-én megrendezett eseménnyel összefüggésben 49 fővel szemben indult szabálysértési eljárás kijárási korlátozás megsértése miatt, a rendezvény helyszínén való tartózkodás tilalmának megsértése miatt, az úttesten való tartózkodás szabálysértés elkövetése miatt, indokolatlan hangjelzés szabálysértés elkövetése miatt, a jármű nem megfelelő műszaki állapota miatt, és a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetése miatt. Egy fővel szemben büntetőeljárás lefolytatására is sor került becsületsértés vétsége miatt.

Május 11.

“(...) Szóljon ismét a kürt:

- a kórházak kiürítése ellen, az ellátás nélkül maradt betegekért és az egészségügyi dolgozókért!*
- a kiterjedt, célzott tesztelésért és a felelős járványvédelemért!*
- a titkolózás ellen, a valódi tájékoztatásért!*
- a munka nélkül maradtak és a kisvállalkozások valódi megsegítéséért*
- a végrehajtások leállításáért*

¹² <https://www.facebook.com/events/225931685354405/>

¹³ <https://www.facebook.com/events/545824359675487/>

- az önkormányzatok ellehetetlenítése ellen!

Budapesten még kijárási korlátozás van, de ez nem jelenti azt, hogy nem ülhet autóban pl. munkából hazafele, vagy bevásárolni, esetleg sportolni menet. Vidékiek pedig minden korlátozás nélkül utazhatnak! Teljesen törvényes, ha az útvonalát úgy választhatja meg, hogy hétfőn 17 órakor ismét a Lánchídnál halad el, és kürtöléssel vagy más hangkeltéssel tiltakozik a kormány áramfűtése ellen.”¹⁴

Az ORFK közlése szerint a Budapest I. Kerület Clark Ádám téren 2020. május 11-én megrendezett eseménnyel összefüggésben 21 fővel szemben szabálysértési feljelentés alapján indult eljárás a rendezvény helyszínén való tartózkodás tilalmának megsértése miatt, a kijárási korlátozás megsértése miatt, az úttesten való tartózkodás szabálysértés elkövetése miatt, indokolatlan hangjelzés szabálysértés elkövetése miatt, és gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetése miatt.

Május. 18.

“1. Követeljük a Kásler-terv azonnali visszavonását, a betegek biztonságos ellátását és a kórházi kapacitások fenntartását!

2. Követeljük az egészségügyi és szociális dolgozók dupla bérezését egyszeri, meg sem kapott pótlék helyett!

3. Követeljük a bértámogatás kibővítését a legnehezebb helyzetben levőkkel, a gyermekekkel otthon maradó szülők támogatását, a munkanélküli ellátás meghosszabbítását és a jövedelem nélkül maradt egyéni vállalkozókra való kiterjesztését!

4. Követeljük a szájjártörvény azonnali visszavonását, a meghurcoltak megkövetését!

5. Követeljük a valódi tájékoztatást propaganda helyett és az információs jogok helyreállítását!”¹⁵

Az ORFK közlése szerint Budapest I. Kerület Clark Ádám téren 2020. május 18-án megrendezett eseménnyel összefüggésben 18 fővel szemben szabálysértési feljelentés alapján indult eljárás a rendezvény helyszínén való tartózkodás tilalmának megsértése miatt, garázdaság szabálysértés elkövetése miatt, indokolatlan hangjelzés szabálysértés elkövetése miatt, kézben tartott mobil rádiótelefon használata miatt, és gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetése miatt. Egy fővel szemben büntetőeljárás megindítására került sor hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt.

4. 2020. április 25. - építkezés megakadályozása Szekszárdon

Szekszárdon a 2020. április 25-ével kezdődő hétfőjétől a Béri-Balogh Ádám utca és a Szabó Dezső utca kereszteződésénél tiltakoztak a helyi lakók egy zöldterület rendelővel történő beépítése ellen. A beépítés terve már a koronavírus miatti veszélyhelyzet kihirdetése előtt

¹⁴ <https://www.facebook.com/events/672288390217765/>

¹⁵ <https://www.facebook.com/events/238403297258388>

nyilvánosságot kapott, és a lakók (valamint a közgyűlés több tagja) már februárban tiltakoztak a rendelő adott helyen történő megépítése ellen, azonban a település polgármestere - élve a katasztrófavédelemről szóló törvényben foglalt hatáskörével - már a kihirdetett veszélyhelyzet idején döntött az építkezés megindításáról.

A tiltakozók a kivitelező munkagépeinek felvonulásakor megjelentek az építési területen, és azok mozgását, tevékenységét akadályozni próbálták, a sajtóban közölt fényképek tanúsága szerint például úgy, hogy beleültek egy kotró-rakodógép kotrólapátjába. A helyszínre hat rendőr érkezett, akik igazoltatást követően három tiltakozó ellen szabálysértési feljelentést tettek.¹⁶

5. 2020. május 13. - tüntetés Gyulán a rémhírterjesztés miatt előállított Csóka-Szűcs János mellett

2020. május 13-án a hajnali órákban a rendőrség előállította gyulai otthonából Csóka-Szűcs Jánost, a Momentum Mozgalom tagját. A rendőrség beszámolója szerint Csóka-Szűcs rémhírterjesztés bűncselekmény elkövetésével volt megalapozottan gyanúsítható, mivel Facebook oldalán megosztott egy bejegyzést, amit Hadházy Ákos országgyűlési képviselő tett közzé, ezen bejegyzéshez fűzött kommentárja (miszerint "Gyulán is kiürítettek 1170 [kórházi] ágyat") pedig a rendőrség megítélése szerint megvalósította a Btk. 337. § (2) bekezdése szerinti bűncselekményt.

Az eljárás megindítása ellen tiltakozást szervezett Hadházy Ákos és Szél Bernadett független országgyűlési képviselők, valamint Fekete-Győr András, a Momentum Mozgalom elnöke és Márki-Zay Péter, Hódmezővásárhely független polgármestere Gyula központjában, melynek keretében a helyi rendőrkapitányság előtt mondtak beszédeket több mint száz résztvevő előtt. Az eseményt követően Hadházy Ákos felhívására többen autókkal, dudálva vonultak fel a városban, folytatva a tiltakozást.

A tiltakozással összefüggő, helyszíni rendőri intézkedésről, vagy eljárás későbbi megindításáról nincs tudomásunk, az eseményt tudomásunk szerint nem biztosította a rendőrség.¹⁷

6. 2020. május 28. - Dohány utcai és Deák téri rasszista tüntetés

2020. május 22-én a Budapest V. kerületi Deák Ferenc tér melletti József Attila utcában két csoport (mintegy tíz fő) összeverekedett, amelynek során az egyik büntetett előéletű résztvevő több kézzúrással meggyilkolt két fiatalembert. Az elkövetőt a rendőrség órákon belül elfogta. A közvélemény egyes szegmenseiben elterjedt, hogy az elkövető roma származású, majd később ennek ellentmondó információk is megjelentek. A Mi Hazánk Mozgalom az események után ún. "kegyeleti megemlékezést" szervezett a Budapest VII. kerület Dohány utcában található Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) épülete elé. Az eseményt feltehetőleg azért ilyen jelleggel hirdették meg, mert a kegyeleti megemlékezések nem tartoztak a veszélyhelyzet ideje alatt tiltott gyülekezések (rendezvények) csoportjába. Az esemény meghirdetését követően a Budapesti Rendőr-Főkapitányság (BRFK) közölte, hogy jogértelmezésük szerint a rendezvény a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó gyűlésnek minősül. A BRFK azt is közölte, hogy az akkor

¹⁶ <https://magyarhang.org/belfold/2020/04/28/demonstralok-es-rendorok-szekszardon/>

¹⁷ <https://merce.hu/2020/05/15/felszivodott-a-rendorseg-a-gyulai-kapitanysagrol-a-momentum-tuntetese-elott/>

hatályban volt jogszabályok értelmében gyűlésen tartózkodni tilos, a rendelkezést megszegők ellen szabálysértési eljárás megindításának van helye.¹⁸

A meghirdetett időpontban, 2020. május 28-án a BRFK az ORÖ épülete előtti útszakaszt lezárta, így az eseményre az eredetileg tervezett helyszíntől távolabb került sor a Dohány utcában. A helyszínen a Mi Hazánk Mozgalom több országos és helyi politikusa jelent meg, és beszédeket mondtak. A felszólalók a roma integráció vélt kudarcosságával, a közbiztonság romló helyzetével, a roma politikusok véleményük szerint korrupció és a felsorolt problémák kezelését elmulasztó magatartásával kapcsolatos gondolatokat, továbbá a roma kisebbséget kifejezetten sértő, kirekesztő gondolatokat fogalmaztak meg.

A beszédek, felszólalások szövegrészletei:¹⁹

Novák Előd: *“A Budapesti Rendőr-Főkapitányság megítélése szerint a tervezett rendezvény a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó gyűlésnek minősül. Ezt írta most a hatóság, valójában azonban nem, ahogy a keresztállítási rendezvényeinkről is csak tájékoztatni szoktuk a rendőrséget, azokat sem minősítik a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó gyűlésnek. Tehát ahogy most temetések is tarthatók, ugyanúgy azokhoz köthető kegyeleti megemlékezések is, és ahogy az úgynevezett eltérő kultúrájúak szokásait is messzemenőig tiszteletben tartja a rendőrség, úgy a mi kegyeleti megemlékezésünk sajátos részleteit is tolerálnia kell. Szeretnénk fölkérni a résztvevőket ezúton is, hogy viseljenek maszkot és ügyeljenek a szükséges távolság betartására [...]*

Dr. Gaudi-Nagy Tamás: *“[...] Elsőszámú észrevételünk és jelzésünk az az, hogy jelenleg a BRFK álláspontja szerint, szerintünk tévesen, ezt a helyszínt, tehát ahol mi most jelenleg tartózkodunk, a Dohány utcának ezt a fertályát, gyűlés helyszínéként jelölik meg, álláspontom szerint ez nem merülhet föl, mert az eredetileg bejelentett rendezvény az a Dohány utca 76-os szám elé vonatkozik, és oda még senki nem jutott innét el. Ez az első számú észrevétel.*

A másik ugye hogy még ugye nem kezdődött meg a rendezvény és előtte már intézkedéseket láttam és próbáltam segítő jelleggel közbelépni, hogy a jogsértő rendőri cselekményeket megállítsuk, ugyanis a lényeg az, hogy jelenleg a 46/2020-as kormányrendelet a gyűlések tartását generálisan a veszélyhelyzet idején tiltja. Ellenben szankciót, tehát szabálysértési következményt csak az úgynevezett rendezvények helyszínén való jogellenes megjelenés esetén szabhat ki a rendőrség, márpedig ez, ha ők gyűlésnek tartják, a gyülekezési törvény szerinti gyűlésnek, akkor ez nem rendezvény. Tehát ezért a 7. § (1) bekezdés d) pontja szerinti szabálysértési szankció alkalmazása nem törvényes, ezért akit esetleg ezzel kapcsolatban bírságnak meg, akkor annak felhívom a figyelmét, hogy jogszerűen tud majd ezzel szemben jogorvoslással élni [...]

[nem érthető rész] a helyszín biztosítással, és azt az álláspontot közölték velem, hogy amennyiben mindenki a törvényeket szintén betartja, akkor nem kerül sor semmilyen rendőri intézkedésre, amely utána viszont súlyos jogkövetkezményeket von maga után, ha mi ezzel szemben fellépünk. [...]”

¹⁸ http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/kozrendvedelem/kozlemeny-37?fbclid=IwAR2enX-TV0xlg1h7EA6Q5zq757qF7bME0_w4Q08f-yW91OA_H5hNvPWWeSo

¹⁹ Forrás: <https://merce.hu/2020/05/28/politikusok-onbiraskodasra-buzditottak-tuntetok-ciganybunozesrol-skandaltak-a-rasszista-megemlekezesen/>

Novák Előd: *“[...] most szeretném bejelenteni, még egy kis jogi csúrcsavarral, ha már a rendőrség is keresi a fogást rajtunk, sajtótájékoztatót tartunk, ahogy azt meghirdettük nemrég, ebben az ügyben, azt hallottam, itt nagyon sokan a kuruc.info hírportál önkéntes tudósítói, szeretettel köszöntünk természetesen mindenkit, ha esetleg annak vallja magát, minden újságírónak helye lehet egy ilyen rendezvényen, egy ilyen sajtótájékoztatón. És akkor a sajtótájékoztatónkat megkezdjük méltóképpen illetve annyiból nem tudjuk egészen méltóképpen megkezdeni, hogy kiszorított minket a Belügyminisztériumhoz tartozó rendőrség az Országos Roma Önkormányzat székháza elől, nem tarthatjuk meg ott a sajtótájékoztatót sem, sőt, Árgyelán János pártigazgatónk és még több tagunkat fel is jelentette a rendőrség, pusztán azért, mert megjelentek az Országos Roma Önkormányzat székháza előtt [...]”*

[beszéd hangzanak el]

Novák Előd: *“Köszönjük szépen Apáti István országgyűlési képviselőnek. Szeretném tájékoztatni az egybegyűlteket, hogy a rendőrség megkezdte többek vegzálását, említettem már, hogy Árgyelán János pártigazgatónk és több tagtársunkat már igazoltatták és feljelentik, ezt velem is közölte a rendőrség, illetve, ahogy láthatjuk is, itt a hátsó sorban sorra kobjozza el a különböző transzparenszeket, amelyek a sajtótájékoztató díszletét szolgálták volna, az egyiket azt olvastam, hogy >Viktor, letelt a két hét! Rendet, csendőrséget!<, ez volt az egyik, elkobozták a Mi Hazánk Mozgalom több zászlaját is, például a Mi Hazánk Mozgalom újpesti szervezetének zászlaját is képesek voltak ezen a kegyeleti megemlékezésen elkobozni [...]”*

Most pedig méltóságteljes kegyeleti megemlékezésünket a Deák téren szeretnénk folytatni, a rendőrség közölte, hogy ehhez nem biztosítja az együttes, méltóságteljes, közös átvonulást, ezért mindenki egyénileg tud, ha úgy dönt, a Deák téren például mécses elhelyezni [...]”

A Dohány utcában lezajlott eseményeket követően a tömeg átvonult a Budapest V. kerület Deák Ferenc tér mellé, a József Attila utcába. Itt már több száz (más sajtóhírek szerint több ezer) fős csoport alakult ki, nagyrészt fekete ruházatot (és a helyszínen készült felvételek tanúsága részben maszkot) viselő, a szurkolói szubkultúrához tartozó résztvevőkből, ultrákból. A megjelentek pirotechnikai eszközöket (füstgyertyát) használtak, továbbá az *“Igenis van cigánybűnözés!”* rigmust skandálták, majd 20:00 után távoztak.

A helyszínen mindvégig jelen volt a rendőrség; a BRFK a sajtóval azt közölte, hogy *“álláspontjuk szerint a Deák és Erzsébet téri helyszíneken a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó megmozdulás nem történt.”*²⁰

Az ORFK tájékoztatása szerint az Országos Roma Önkormányzat Dohány utcai épülete előtt megrendezett eseménnyel összefüggésben összesen 34 fővel szemben fogantatosítottak rendőri intézkedést: 6 főt állítottak elő az egyesülési és a gyülekezési szabadság megsértése vétség elkövetésének gyanúja miatt, 34 fővel szemben – akik között szerepel az előbbi 6 fő is – a 46/2020. Korm. rendelet 7. § (1) bekezdés szerinti szabálysértés – rendezvény helyszínén meg nem engedett időpontban vagy módon való tartózkodás – elkövetése miatt indult eljárás, továbbá 2 fővel szemben gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetése miatt is indult szabálysértési eljárás. A Deák Ferenc téri kegyeleti megemlékezéssel összefüggésben

20

<https://index.hu/belfold/2020/05/29/a-rendorseg-szerint-nem-vonatkozott-a-gyulekezesi-torveny-a-deak-teri-tuntetesre/>

szabálysértési vagy büntetőeljárás nem indult. (Tájékoztatásában az ORFK hangsúlyozza, hogy álláspontja szerint a Dohány utcai eseménytől eltérően a Deák Ferenc téri kegyeleti megemlékezés nem tartozott a Gytv. hatálya alá.)

A Deák Ferenc téri eseményeket követően 21:30-kor a rendőrség a Nyugati térről két embert csoportosan elkövetett, közösség tagja elleni erőszak miatt állított elő, mert négy férfit bántalmaztak, akik közül az egyik könnyen megsérült. Sajtóbeszámolók szerint a bűncselekményt *“a rendezvényel szoros összefüggésben”* követték el.²¹

7. 2020. június 14. - tiltakozás Tatán az Avalon hotel megépítése ellen

2020 márciusában kapott nyilvánosságot az a terv, hogy a tatai Öreg-tó körüljárható partjának egy részére az Avalon Park Kft. ötcsillagos hotelt tervez építeni. Az elképzelés tiltakozást váltott ki a természeti környezetet, a tó körüljárhatóságát és a tó látképét féltő helyiek körében, akik helyi népszavazási kezdeményezést nyújtottak be a beruházás ellen, a veszélyhelyzet kihirdetésével azonban a helyi népszavazás megtartására nem kerülhetett sor.

2020. június 14-én néhány tucatnyi tiltakozó kenukkal és csónakokkal vonult fel a tavon, többük transzparenszeket is elhelyezett a hajókon. A tiltakozással összefüggő, helyszíni rendőri intézkedésről, vagy eljárás későbbi megindításáról nincs tudomásunk, az eseményt tudomásunk szerint nem biztosította a rendőrség.²²

8. 2020. június 16. - tiltakozás az örökbefogadási felkészítő tanfolyam megszüntetése ellen a Parlamentnél

2020. május 12-én a Kormány benyújtotta az egyes törvényeknek az örökbefogadások elősegítésével összefüggő módosításáról szóló, T/10516. számú törvényjavaslatot, amelynek lényege az örökbefogadást megelőző kötelező felkészítő tanfolyam megszüntetése. A tervezet szakmai szervezetek és állampolgárok tiltakozását váltotta ki. A törvényjavaslatról 2020. június 16-án szavazott az Országgyűlés, amelyet megelőzően néhány tiltakozó a képviselők számára fenntartott mélygarázs bejáratánál fejezte ki véleményét, illetve tartott sajtótájékoztatót. A helyszínen mind a rendőrség, mind az Országgyűlési Őrség jelen volt, de a tiltakozással összefüggő, helyszíni rendőri intézkedésről, vagy eljárás későbbi megindításáról nincs tudomásunk.²³

9. 2020. június 7. - antirasszista tüntetés a Szabadság téren

2020. május 25-én az amerikai egyesült államokbeli Minneapolisban rendőri intézkedés során meghalt egy afroamerikai férfi, amely esemény világszerte antirasszista tiltakozáshullámot (illetve több helyütt zavargásokat) váltott ki. Budapesten 2020. június 7-én, a Szabadság téren, az Amerikai Egyesült Államok nagykövetsége előtt tartottak békés demonstrációt több száz fő részvételével.

²¹ https://index.hu/belfold/2020/05/28/oro_mi_hazank_demonstracio/

²² <https://www.blikk.hu/aktualis/belfold/oreg-to-partja-tata-kenu-tiltakozas-szallodaepites-avalon/zsm9jp8>

²³ <https://168ora.hu/itthon/plussallatok-tuntetes-parlament-orokbefogadas-tanfolyam-torvenymodositas-186638>

A szervezők előzetesen az alábbi közleményt tették közzé: „A járványügyi szabályozás miatt jelenleg nem lehet a gyülekezési törvény hatálya alá eső demonstrációt tartani Magyarországon, ezért ez nem egy tüntetés, nem politikai gyűlés, kérünk minden csatlakozni vágyót, hogy tartsa tiszteletben az esemény kegyeleti jellegét, valamint tartsa be a védőtávolságot, és hozzon magával maszkot. Így is tudunk erős pozitív üzenetet küldeni, sőt.” A kegyeleti megemlékezésként történő meghirdetés feltehetően azért történt, mert korábban a rendőrség a Mi Hazánk Mozgalom hasonló eseményét nem oszlatta fel.

Rövid felszólalások és zenei betétek bejátszása után a résztvevők, utalva George Floyd halálának körülményeire, 8 perc 46 másodpercig féltérdre ereszkedtek.

Az eseményen a rendőrség jelen volt, de helyszíni rendőri intézkedésről, vagy eljárás későbbi megindításáról nincs tudomásunk. Három ellentüntető is megjelent, akiket a rendőrök igazoltattak és “elküldtek”.²⁴

---

²⁴ <https://magyarnarancs.hu/belpol/budapest-en-is-tuntettek-george-floyd-130493>

VI. A rendőri fellépések alapjogsértő jellege

Az előző pontban részletesen bemutatott tüntetések többségének rendőri kezelése megfelelt az alkotmányos követelményeknek. Az a tény, hogy ismereteink szerint egyetlen tüntetés esetében sem volt oszlatás önmagában amiatt, hogy a rendezvényt a szervezők elmulasztották bejelenteni, megfelel annak a követelménynek, hogy a bejelentés elmaradása olyan adminisztratív hiba a szervező részéről, ami önmagában nem alapozza meg azt, hogy egy tüntetést a rendőrség feloszlasson.²⁵ Ugyanakkor a felsorolt gyűlések köréből álláspontunk szerint a Clark Ádám téri autós-dudálás tiltakozások és a Dohány utcában kezdődő és a Deák Ferenc téren folytatódó demonstráció rendőrségi kezelése alkotmányos aggályokat vet fel a gyülekezési jog érvényesülésével kapcsolatban.²⁶

1. A Clark Ádám téri tüntetések

A kormánykritikus tüntetések közös jellemzője volt, hogy a demonstrálók többsége dudálva, gépjárművét el nem hagyva tüntetett, míg páran kerékpárral, illetve gyalogosan, azonban másoktól biztos távolságot tartva vettek részt. Szintén közös jellemző volt, hogy a rendőrség mindegyik alkalommal jelen volt, azonban az egyes tiltakozásokon való rendőri intézkedések jelentősen eltérőek volt, a rendőrség nem kezelte egységesen az összesen öt alkalommal meghirdetett tiltakozó eseményt. Az első két alkalommal nem minősítették gyűlésnek az eseményt, legalábbis a gyűlésen való részvételt tiltó szabály megsértése miatt nem indítottak eljárást. A további három alkalommal gyűlésnek minősítették az eseményt és számos esetben eljárást is indítottak gyűlésen való tiltott részvétel miatt. Annak ellenére tehát, hogy a demonstrációk számos hasonlóságot mutattak mind céljuk, mind helyük, idejük és módjuk tekintetében, a rendőrség azt hol gyűlésnek tekintette, hol nem, jogbizonytalanságot okozva a szervezők és a résztvevők körében.²⁷

Az április 27-i alkalommal a rendőrök a tiltakozás autós résztvevőire a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt indítottak szabálysértési eljárást. A szabálysértési határozatok indokolása szerint a résztvevők a gépjárművük kürtjét működtették annak ellenére, hogy balesetveszély nem állt fenn. A gyalogos résztvevőkkel szemben a kijárási korlátozással kapcsolatos magatartási szabályok megszegése miatt indult eljárás a 71/2020. (III.27.) Kormányrendelet 3. §-a alapján. A május 4-i, 11-i és 18-i tiltakozások alkalmával számos autós

---

²⁵ Az Oya Ataman v. Turkey ügyben (74552/01) az állami hatóságok az egyébként békés gyűlést a bejelentés hiánya miatt oszlatták fel, ám az EJEB úgy ítélte meg, hogy ilyen esetben a feloszlítás szükségtelen beavatkozásnak, az Egyezmény megsértésének minősül: *“Az EJEB szerint mindaddig, amíg a tüntetők ténylegesen nem követnek el erőszakos cselekményeket, a hatóságoknak bizonyos fokú toleranciát kell tanúsítaniuk a békés gyülekezésekkel szemben, ha nem akarják az Egyezmény 11. cikkében garantált gyülekezési szabadságot teljesen kiüresíteni.”* (§ 42.)

²⁶ Jelen indítványunkban nem foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy a Dohány utcától a Deák Ferenc térig tartó rasszista demonstráció jogszerű és békés volt-e vagy sem, és hogy ennek a kérdésnek a fényében a rendőrségnek fel kellett-e volna lépnie bármilyen formában - oszlatással, illetve szabálysértési vagy büntetőeljárások indításával - a gyűléssel, illetve annak résztvevőivel szemben. Indítványunk fókuszában a gyülekezési jognak kifejezetten a járványhelyzetben való érvényesülése áll.

²⁷ <https://magyarnarancs.hu/belpol/dudalos-tuntetes-orban-ellen-129008> és <https://magyarnarancs.hu/belpol/elmarad-hefjon-a-dudalos-tuntetes-130099>

és gyalogos résztvevő ellen indítottak szabálysértési eljárást, az indokolatlan hangjelzés és a kijárási korlátozás szabályainak megszegése mellett már a veszélyhelyzetre meghatározott magatartási szabályok megszegése miatt, a gyűlés helyszínén való tartózkodás tilalma alapján is bírságoltak a rendőrök.

Az öt alkalommal kiszabott szabálysértési bírságok összege olyan magasságokba szökött, hogy a hatodik gyűlést a szervezők annak ellenére törölték, hogy kifejezetten gyűjtést is indítottak a bírságok kifizetésének megkönnyítésére.²⁸ A rendőrség bírságolási gyakorlata egyértelműen visszatartó erővel, dermesztőleg hatott azokra, akik véleménynyilvánítási és gyülekezési szabadságukkal felelősen, a járványhelyzetre való tekintettel kívántak volna élni [*chilling effect*].

A MHB és a TASZ jogsegély-szolgálatához fordulók esetében, akik hiába igazolták alapjogi érvekkel, hogy a magatartásuk a gyülekezési jog védelme alatt állt, és tevékenységük sem mások jogait, sem pedig alkotmányos értéket nem veszélyeztetett, a rendőrség hatályában fenntartotta a szabálysértési határozatokat, így azok ellen bíróságon kell jogorvoslatot keresniük az illető személyeknek. A rendőrség továbbá annak ellenére indított szabálysértési eljárásokat és szabott ki bírságokat a dudálás miatt a tüntetőkre, hogy más esetekben - pl. esküvői menetek esetében hagyományosan alkalmazott hangjelzések kapcsán - fel sem merül a közlekedési szabályok megsértésének kérdése.

2. A Dohány utcai és Deák Ferenc téri tüntetések

A Dohány utcában kezdődő és a Deák Ferenc téren folytatódó eseménysorozat az ORFK álláspontjával szemben egységes, a Gytv. hatálya alá tartozó gyűlésnek tekintjük. A Gytv. 2. § meghatározza a gyűlés fogalmát: *“(1) E törvény alkalmazása során gyűlés a legalább két személy részvételével közügyben való véleménynyilvánítás céljából tartott nyilvános összejövetel. (2) A gyűlés nyilvános, ha ahhoz bárki szabadon csatlakozhat.”* Álláspontunk szerint a Dohány utcában tartott statikus gyűlés, a Dohány utcán a Deák Ferenc térre vonulás, majd az ott tartott szintén statikus rendezvény egységes eseménysor: az elejétől a végéig nyilvános rendezvény volt, melyen egyazon közügyben való véleménynyilvánítás történt, függetlenül attól, hogy az összejövetelnek egyéb, kegyeleti célja is volt, ami leginkább a Deák Ferenc téri helyszínen jutott kifejezésre.²⁹ Mindezt erősíti, hogy a Dohány utcából történő átvonulás az ORÖ épülete előtti esemény egyik szervezőjének (Novák Előd) felhívására történt. Ebből a szempontból közömbös, hogy a két esemény résztvevői között mekkora mértékű átfedés volt.

A rendőrség kommunikációja ellentmondásos volt. Az ORÖ Dohány utcai épülete elé meghirdetett, és a rendőrség felé “kegyeleti megmozdulásnak” nevezett rendezvényről egyértelműen kijelentette: *“A Budapesti Rendőr-főkapitányság megítélése szerint a tervezett rendezvény a Gyülekezési törvény hatálya alá tartozó gyűlésnek minősül.”*³⁰ Közleményében a

²⁸ <https://www.facebook.com/hadhazyakos/posts/2718559164921576>

²⁹ Ugyanez az álláspontunk a június 7-i Szabadság téri demonstrációval kapcsolatban is, ahol a szervezők maguk állították, hogy nem gyűlést, hanem kegyeleti megemlékezést tartanak.

³⁰ http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/kozrendvedelem/kozlemeny-37?fbclid=IwAR2enX-TV0xlg1h7EA6Q5zq757qF7bME0_w4Q08f-yW91OA_H5hNvPWwSo

rendőrség felhívta a figyelmet a gyűlés helyszínén való tartózkodás tilalmára, és a tiltás megsértésének jogkövetkezményére. Később azonban a Dohány utcai és a Deák Ferenc téri rendezvényeket élesen megkülönböztette, és az utóbbit a Gytv. hatálya alá nem tartozó kegyeleti megemlékezésnek tartotta, a két helyszín közötti vonulás rendőrségi megítéléséről pedig nincs tudomásunk.

A vonulás résztvevői pirotechnikai eszközöket (füstgyertyát) használtak, a rendőrség tájékoztatása szerint pedig pirotechnikai szabálysértés miatt nem indítottak eljárást senki ellen. Korábbi tüntetések alkalmával ugyanilyen eszközök használata miatt indított eljárást a rendőrség: pl. a 2018. december 13-án a Kossuth téren tartott tüntetésen,³¹ és a 2019. januári Várkertbazar előtti tüntetést követően történtek miatt.³² Nem világos azonban, hogy mi a magyarázata a korábbi és a mostani esetek közötti különbségnek, illetve az esetek eltérő rendőrségi megítélésének, ami diszkriminatív rendőri jogalkalmazásra utal és szintén jogbizonytalanságot eredményez a jövőben ilyen eszközzel véleményt nyilvánítani szándékozó polgárok körében.

---

³¹ <https://444.hu/2019/02/23/hiaba-van-videofelvetel-a-fustgyertyas-esetrol-a-rendorok-tovabbra-is-azt-allitjak-donath-anna-felejuk-fordult-hiaba-lathatja-barki-hogy-ez-nem-igaz>

³² <https://24.hu/belfold/2019/02/26/cseh-katalin-momentum-rendorseg-panasz/>

VII. A hatékony jogorvoslathoz való jog sérelme

A hatályos Gytv. fenntartja a rendőrség tiltó, előíró vagy hatáskörének hiányát megállapító határozatával szemben a bírósági felülvizsgálat intézményét, és a felülvizsgálat kezdeményezésének háromnapos határidejét (a határozat közlésétől számítva). A korábbi szabályozástól eltérően azonban a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogi képviselő kötelező, valamint szintén a Kp. 12. § (2) bekezdés d) pontja értelmében, 2020. április 1-től, a Kúria jár el első és végső fokon.

A kötelező jogi képviselő aránytalan terhet ró a gyülekezési jog alanyaira. A tüntetést szervezni kívánó polgárok ugyanis a rendőrség tiltó, előíró vagy hatáskörének hiányát megállapító határozatával szemben csak akkor tudnak hatékony jogorvoslattal élni, amennyiben a határozat közlésétől számított három napon belül találnak és megfizetnek egy ügyvédet, aki vállalja a rendkívül szoros határidőn belül a keresetlevél megírását és benyújtását, vagy már eleve úgy jelenti be a tüntetést, hogy ügyvéddel készül az esetleges felülvizsgálatra. Tekintve, hogy a gyülekezési jogi ügyek más típusú közigazgatási jogvitákkal összehasonlítva viszonylag ritkák, valószínűleg nem bármely, közigazgatási perekben is jártas ügyvéd vállalja a szervező képviselőt, így a jogi képviselő biztosítása a rövid határidőre tekintettel könnyen el is lehetetlenülhet. A felülvizsgálatnak ezek a jogi, és kapcsolódó anyagi költségei olyan aránytalan teherként jelennek meg a tüntetésszervezés folyamatában, ami könnyen elrettentő hatással jár a gyülekezési jog gyakorlására nézve.³³

A felülvizsgálatra kizárólagosan illetékes Kúria első és végső fokon vizsgálhatja felül a rendőrség gyülekezési jogi határozatát, azaz eltérően a közigazgatási perekből további jogorvoslati lehetőség - sem fellebbezés, sem felülvizsgálat [Kp. 116. § d) pont] - nem áll rendelkezésre. Amennyiben a gyülekezési jog korlátozására alaptörvény-ellenesen kerül sor, és a rendőrség határozatát az egyfokú felülvizsgálati eljárásban a Kúria végső döntésével fenntartja, az alaptörvény-ellenes korlátozás orvoslására az alkotmányjogi panasz marad az egyetlen lehetőség. Tekintettel azonban arra, hogy az alkotmányjogi panasz-eljárásban az Alkotmánybíróságot határidő nem köti, ez legfeljebb absztrakt alkotmányos védelmet nyújt az alapjoggyakorlás, illetve a gyülekezési jogával élni kívánó szervező számára - a tüntetés eredeti tervek szerinti megtartását azonban aligha biztosítja.

Álláspontunk szerint analógiaként kínálkozik az alkotmányos kontrollnak a választási ügyekben kialakított rendszere, ahol szintén egy alapjog gyakorlásának korlátozását kell a lehető leghamarabb orvosolni. A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (Ve.) 229. § (1) bekezdése alapján a választási ügyekben hozott határozatok bírósági felülvizsgálatát ugyanúgy első és végső fokon a Kúria végzi, mint a gyülekezési jogi határozatokét, és a felülvizsgálatra a Ve. ugyanúgy háromnapos kérelmezési és elbírálási határidőt ír elő, mint a Gytv. [vö. Ve. 209. § (1) bekezdés, 214. § (1) bekezdés, 224. § (2) bekezdés, 228. § (1) bekezdés, illetve Gytv. 15. § (2) és (4) bekezdés]. Ugyanakkor a Ve. a bírói döntés elleni panasz benyújtására, valamint a

³³ A Kp. jelenleg is ismer kivételt a Kúria előtti kötelező jogi képviselő főszabálya alól, lásd 27. § (1) bekezdés a) pont, a törvényszék végzése elleni fellebbezési eljárás kapcsán.

panasz befogadására és befogadás esetén az érdemi elbírálásra is előírja a háromnapos határidőt [233. § (1)-(2) bekezdés] - a Gytv. azonban nem. Míg a választójog gyakorlásával kapcsolatos korlátozások alkotmányos felülvizsgálata ennek megfelelően hatékony, gyors eljárásban megtörténik, a gyülekezési jog gyakorlásának, az aktuális közéleti eseményekkel kapcsolatos demonstrációk megszervezésének korlátozása - ahol tehát éppoly fontos az időtényező, mint a választást megelőzően - nem áll ugyanilyen gyors alkotmányos kontroll alatt.

VIII. Javaslatok

Kezdeményezzük, hogy a vizsgálat a tüntetések rendőri kezelésével kapcsolatban az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságok feltárására, valamint a visszásságok orvoslása érdekében általános és egyedi intézkedések kezdeményezésére is terjedjen ki.

Jogszabály-módosítási javaslatok [Ajbtv. 2. § (2) bekezdés].

1. Amennyiben a COVID-19 járvány ismét rendkívüli intézkedések bevezetését tenné indokolttá, a jogalkotó tartózkodjon a gyülekezési joggal kapcsolatos általános tilalom bevezetésétől.

2. Indokoltnak tartjuk a bírósági felülvizsgálattal szemben az alkotmányjogi panasz elbírálásának háromnapos határidőben való meghatározását, valamint az ügyvédkényszer törlését a felülvizsgálati eljárásból.

Javaslatok az országos rendőrfőkapitánynak utasítás kiadására vagy módosítására [Ajbtv. 2. § (7) bekezdés]

1. A nemzetközi és a magyar emberi jogi sztenderdeknek megfelelően a békés gyűléseket a rendőrség minden esetben biztosítsa, még járványhelyzetben is.

2. A járványügyi védekezés céljait a rendőrség a Gytv. által biztosított eszközökkel (egyeztetés, előíró határozat) biztosítsa, és csak ezek eredménytelensége esetén alkalmazza a tiltást (*ultima ratio*).

3. A gyűlések *de facto* felosztatását eredményező tömeges igazoltatások helyett, illetve az igazoltatásokat megelőzően a rendőrség (rendbiztos) a gyűlés vezetőjével kommunikáljon, és csak a neki adott utasítások elmulasztása esetén intézkedjen.

4. A jogbiztonság elvéből fakadó egységes jogalkalmazásra tekintettel a különleges jogrendi helyzetekben is legyen egységes és előre látható, hogy a rendőrség mi alapján tekint egy rendezvényt Gytv. szerinti gyűlésnek, és mit tekint egyéb rendezvénynek (pl. kegyeleti megemlékezésnek), és amennyiben egy rendezvényt gyűlésnek tekint, mi alapján szankcionálja az azon megjelenő résztvevőket.

5. Amennyiben a rendőrség szabálysértési eljárást indít egy gyűlés résztvevője ellen, a jogkövetkezményekről és a jogorvoslati lehetőségekről való részletes kioktatás feltétlenül hangozzék el, különösen annak fényében, hogy a helyszíni bírság elfogadása a szabálysértés elkövetésének elismerését és a jogorvoslati lehetőségekről való lemondást jelenti.

Mindezekre tekintettel kérjük, hogy az alapvető jogok biztosa hivatalból indítson eljárást a gyülekezéshez való jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára.

Budapest, 2020. szeptember 25.

Üdvözlettel,

Szabó Máté Dániel
szakmai igazgató
Társaság a Szabadságjogokért

Kádár András Kristóf
társelnök
Magyar Helsinki Bizottság

